

**Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)
1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

Συνήλθε στην έδρα της την 1η Οκτωβρίου 2018 με την εξής σύνθεση: Ειρήνη Αποκάρδου Πρόεδρος, Ευαγγελία Μιχολίτση -Εισηγήτρια και Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλη (αρ. 1/2018 Απόφαση Ολομέλειας Α.Ε.Π.Π. – Θέμα 4ο).

Για να εξετάσει την από 21/8/2018 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) – Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 852/22.08.2018 της εταιρείας με την επωνυμία «...» και το διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής καλούμενη «προσφεύγουσα») που εδρεύει στον ..., οδός ..., αρ. ..., Τ.Κ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του ... (εφεξής καλουμένου «αναθέτουσας αρχής»), όπως νομίμως εκπροσωπείται και κατά

Της εταιρείας με την επωνυμία «...» (εφεξής καλουμένης «παρεμβαίνουσας») και διακριτικό τίτλο «...» που εδρεύει στο ..., ..., οδός ..., αρ. ... και εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την Προδικαστική Προσφυγή η αιτούσα επιδιώκει: -Ν' ακυρωθεί η προσβαλλόμενη με στοιχεία Φ.604.3/8/4/18/Σ.1035/10-8-2018 απόφαση του ... σχετικά με τον διεθνή ηλεκτρονικού Διαγωνισμού που προκηρύχθηκε με τη με αριθμό ... «Διακήρυξη Ανοικτού Μειοδοτικού Διαγωνισμού για τη σύναψη συμφωνίας-πλαίσιο προμήθειας αλλαντικών στο πλαίσιο κάλυψης αναγκών Π. Πλοίων και Ν. Υπηρεσιών ..., για δυο (2) έτη ή μέχρι αποδόσεως διαγωνισμού διακλαδικού χαρακτήρα, προϋπολογιζόμενου κόστους 247.000,00 ευρώ (άνευ ΦΠΑ), όποιο εκ των τριών (3) γεγονότων επέλθει πρώτο» (α/α ΕΣΗΔΗΣ: ...), ως προς το τμήμα της με το οποίο εγκρίθηκε η προσφορά της συνδιαγωνιζόμενης «...».

- Να κριθεί ως μη νόμιμη και μη παραδεκτή η προσφορά της παρεμβαίνουσας.

Αριθμός απόφασης: 879/2018

-Να αναδειχτεί η επιχείρηση της προσφεύγουσας προσωρινή ανάδοχος για τα προμηθευτέα είδη και να διαταχθεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Με την παρέμβαση η παρεμβαίνουσα επιδιώκει την απόρριψη της υπό εξέταση προσφυγής και, εν τοις πράγμασι, τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ευαγγελία Μιχολίτση

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό εξέταση προσφυγής έχει καταβληθεί e-παραβόλο σύμφωνα με το άρθρο 363 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους 1.235 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... το με αριθμό εγγραφής ... της 21/8/2018 αποδεικτικό ηλεκτρονικής πληρωμής του ως άνω παραβόλου στην Εθνική Τράπεζα, εκτύπωση από την ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ του e-παραβόλου με δήλωση κατάστασης «δεσμευμένο»).

2. Επειδή με την με αριθμό ... (CPV: 15100000-9 Ζωικά προϊόντα, κρέας και προϊόντα κρέατος), Διακήρυξη η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε δημόσιο ανοικτό διαγωνισμό για τη Σύναψη Συμφωνίας - Πλαίσιο Προμήθειας Αλλαντικών, στο πλαίσιο κάλυψης αναγκών Π. Πλοίων και Ν. Υπηρεσιών ..., για Δύο (2) Έτη ή Μέχρι Αποδόσεως Διαγωνισμού Διακλαδικού Χαρακτήρα, Προϋπολογιζόμενου Κόστους 247.000,00 Ευρώ (άνευ ΦΠΑ), Όποιο εκ των Τριών (3) Γεγονότων Επέλθει Πρώτο, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά με βάση αποκλειστικά την τιμή.

3. Επειδή περίληψη της ως άνω προκήρυξης απεστάλη προς δημοσίευση στο Συμπλήρωμα της ΕΕΕΕ στις 30/5/2018 η διακήρυξη αναρτήθηκε την 30/5/2018 στο ΚΗΜΔΗΣ (Α.Δ.Α.Μ. ...) και στο ΕΣΗΔΗΣ και έλαβε αριθμό Συστήματος ....

4. Επειδή, στην εν θέματι διαγωνιστική διαδικασία συμμετείχε η προσφεύγουσα με την με αριθμό συστήματος 100088 προσφορά και η παρεμβαίνουσα με την με αριθμό συστήματος 101618.

Αριθμός απόφασης: 879/2018

5. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με την προσβαλλόμενη πράξη με αριθμό Φ. 604.3/8/4/18 Σ. 1035 της 10/8/2018 απεφάνθη ως εξής : «1.Την αποδοχή των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών του συνόλου των συμμετεχουσών εταιρειών, «...» και «...», σύμφωνα με το σχετικό (στ) πρακτικό, το οποίο επισυνάπτεται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης, ως παράρτημα «Α».

2. Την ανάδειξη ως προσωρινού αναδόχου για το σύνολο των ειδών του ΠΠΕ της σχετικής (ε) διακήρυξης, της μειοδότης εταιρείας «...», αντί του ποσού των 200.042,00 ευρώ (άνευ ΦΠΑ), σύμφωνα με το σχετικό (ζ) πρακτικό, το οποίο επισυνάπτεται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης, ως παράρτημα «Β». Επισημαίνεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη ομού με τα εισηγητικά πρακτικά της αρμόδιας Επιτροπής αναρτήθηκαν στις 16/8/2018 στην κεντρική σελίδα του διαδικτυακού τόπου του διαγωνισμού ενώ αυθημερόν απεστάλη προς όλους τους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαδικτυακού τόπου του διαγωνισμού σχετικό ενημερωτικό μήνυμα.

6. Επειδή, με το Πρακτικό Ελέγχου Δικαιολογητικών Συμμετοχής και Τεχνικής Προσφοράς της 23/7/2018 (ΑΔΑ ...), η αρμόδια Επιτροπή εισηγήθηκε ομόφωνα την αποδοχή των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικής προσφοράς των εταιρειών «...» και «...» καθώς και την πρόκρισή τους στο επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, ήτοι, αυτό της αποσφράγισης και ανακοίνωσης των τιμών των Οικονομικών τους προσφορών.

7. Επειδή, εν συνεχεία η αρμόδια Επιτροπή στην συνεδρίαση της 24/8/2018 προέβη σε αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών, όπου διαπίστωσε ότι εκ των προσφερόμενων τιμών, προκύπτει ότι για το σύνολο των ειδών του ΠΠΕ μειοδοτεί η εταιρεία «...» αντί του ποσού των 200.042,00 € (άνευ ΦΠΑ). Ειδικότερα, έκρινε ότι η προσφορά της εν λόγω εταιρείας είναι εντός, του προϋπολογιζόμενου κόστους και ως εκ τούτου κρίνεται συμφέρουσα. Επομένως, κατέληξε ότι «κατόπιν των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 100 του Ν.4412/16· η εισηγείται ομόφωνα την ανάδειξη ως προσωρινού αναδόχου της εταιρείας «...» για το σύνολο των ειδών του ΠΠΕ έναντι του πόσου των 200.042,00 € (άνευ ΦΠΑ)».

Αριθμός απόφασης: 879/2018

11. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε την 21/8/2018 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αναρτήθηκε στο ΕΣΗΔΗΣ και γνωστοποιήθηκε η εν λόγω ανάρτηση την 16 Αυγούστου 2018, β) έχει ασκηθεί με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ 39/2017 και είναι νομίμως υπογεγραμμένη και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από τον προσφεύγουσα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 περ. α του άρθρου 361, την παρ. 2 του άρθρου 8 της ΥΑ 56902/215/2017, τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

12. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας δαπάνης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV του Ν. 4412/2016.

13. Επειδή η Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ 39/2017 κοινοποίησε προς όλους τους συμμετέχοντες, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαδικτυακού τόπου του διαγωνισμού στις 22/8/2018 την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή.

14. Επειδή η προσφεύγουσα ως προσφέρουσα της οποίας η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και δη μία εκ των δύο αποδεκτών προσφορών, θεμελιώνει προδήλως έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης, ως προς το μέρος που αφορά στη νόμιμη αποδοχή της προσφοράς της συνυποψήφιας εταιρείας και ήδη προσωρινής αναδόχου και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς της (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

15. Επειδή στο άρθρο 367 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι : *«1. Η ΑΕΠΠ αποφαίνεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, ... και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής. 2. Επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνεται ολικώς ή μερικώς η*

Αριθμός απόφασης: 879/2018

προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνεται η παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια[...].»

16. Επειδή, ως εκ τούτου, κατά το μέτρο που αιτείται η προσφεύγουσα την απόρριψη της προσφοράς της προσωρινής αναδόχου και την ανάδειξη της ίδιας ως προσωρινής αναδόχου, ασκείται απαραδέκτως, καθώς σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 367 παρ. 2 ν. 4412/2016, και του άρθρου 18 παρ. 4 του ΠΔ 39/2017 επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης - όπως εν προκειμένω - η ΑΕΠΠ ακυρώνει την πράξη, ενώ σε κάθε περίπτωση εκφεύγει της αρμοδιότητάς της να εκδώσει καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας αρχής νέα πράξη που να αποκλείει οικονομικό φορέα ή να αναδεικνύει έτερο οικονομικό φορέα ως προσωρινό ανάδοχο.

17. Επειδή η προσφεύγουσα με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ισχυρίζεται τα εξής :

« 1^{ος} ΛΟΓΟΣ

• Από τα οριζόμενα στο υπό τον τίτλο «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ» κεφάλαιο της Διακήρυξης (άρθρο 2 παρ. 4 περ. 4 «Σε περίπτωση που ο προσφέρων είναι νομικό πρόσωπο, τις υπεύθυνες δηλώσεις υποβάλλουν: ... (2) Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και ο Διευθύνων Σύμβουλος όταν το νομικό πρόσωπο είναι Α.Ε.»), προκύπτει με σαφήνεια ότι τα συνοδεύοντα - τις ηλεκτρονικά υποβαλλόμενες από τους οικονομικούς φορείς προσφορές- δικαιολογητικά, υπογράφονται από τα ρητά κατονομαζόμενα στην προπαρατεθείσα διάταξη φυσικά πρόσωπα. Δηλαδή τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και το Διευθύνοντα Σύμβουλο.

β Στην κρινόμενη υπόθεση, τα αμέσως κατωτέρω συνοδεύοντα την προσφορά της συμμετέχουσας στο Διαγωνισμό Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «...» Α.Ε. δικαιολογητικά συμμετοχής και συγκεκριμένα i) το υπό τον τίτλο «Τεχνικές Προδιαγραφές - Τυποποίηση Γενικών Απαιτήσεων» έγγραφο. ii) το υπό τον τίτλο «Τεχνολογικός Εξοπλισμός» έγγραφο και iv) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (ΕΕΕΠ), έχουν υπογραφεί όχι από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και το Διευθύνοντα Σύμβουλο, όπως θα έπρεπε, αλλά αποκλειστικά και μόνο από το .... Αντιπρόεδρο του Διοικητικού

Αριθμός απόφασης: 879/2018

Συμβουλίου και μάλιστα χωρίς οποιαδήποτε μνεία περί κωλύματος του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ειδικότερα και όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα από την ... νομιμοποιητικά έγγραφα (στα οποία περιλαμβάνεται και το κατωτέρω με αριθμό 491/6-7-2018 Πρακτικό του Διοικητικού της Συμβουλίου) Πρόεδρος του Διοικητικού της Συμβουλίου είναι η ... και Διευθύνουσα Σύμβουλος η ..., οι οποίες κατά τα προεκτεθέντα ήταν οι μόνες, οι οποίες είχαν τη δυνατότητα να υπογράψουν τα προαναφερθέντα, συνοδεύοντα την προσφορά της ..., δικαιολογητικά.

Επομένως και με δεδομένο ότι τα στον παρόντα λόγο προσφυγής τρία (3) έγγραφα δεν υπεγράφησαν από την Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και τη Διευθύνουσα Σύμβουλο της ... η προσφορά της τελευταίας είναι απαράδεκτη και για το λόγο αυτό η ... πρέπει ν' αποκλεισθεί από τη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας.

2^{ος} Λ Ο Γ Ο Σ

Σε κάθε περίπτωση και με δεδομένη την προπαρατεθείσα διάταξη των Ειδικών Όρων της Διακήρυξης, τα από το ... υπογραφέν τα τρία (3) ανωτέρω έγγραφα- δικαιολογητικά συμμετοχής, συντάχθηκαν και υπογράφηκαν στις 4 Ιουλίου 2018 (το κατά σειρά πρώτο στις 15:43:54, το κατά σειρά δεύτερο στις 15:44:10 και το κατά σειρά τρίτο στις 15:43:35), δηλαδή σε ημεροχρονολογία η οποία προηγείται του ως άνω **ΙΧΕ αριθμό** 491/6-7- 2018 πρακτικού Διοικητικού Συμβουλίου της συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας.

Επομένως και εάν ακόμη θεωρηθεί ότι η με το ανωτέρω πρακτικό Διοικητικού Συμβουλίου χορηγηθείσα προς το ... ειδική εντολή και πληρεξουσιότητα επαρκούσε για τη νομότυπη υπογραφή των προαναφερθέντων εγγράφων στην περίπτωση αυτή τα ίδια έγγραφα έχουν παρανόμως και παρατύπως υπογράψει, αφού το εμφανιζόμενο ως υποκατάστατο του Διοικητικού Συμβουλίου πρόσωπο, ο ..., απέκτησε την εξουσία, την αρμοδιότητα και το δικαίωμα προς υπογραφή των ίδιων εγγράφων σε χρόνο μεταγενέστερο της υπογραφής τους. Και το στοιχείο του μη νόμιμου και παρατύπου της υπογραφής των εγγράφων αυτών (και επομένως της ανύπαρκτης αξίας τους) ενισχύεται από δύο πρόσθετα στοιχεία:

Αριθμός απόφασης: 879/2018

Το πρώτο: Ότι δεν νοείται και δεν προβλέπεται χορήγηση εντολής και εξουσιοδότησης για το παρελθόν. Η από το εξουσιοδοτικό έγγραφο απορρέουσα εξουσία του εντολοδόχου δεν ανατρέχει στο παρελθόν, αλλά καλύπτει αποκλειστικά και μόνον μελλοντικές ενέργειες.

Το δεύτερο: Ότι με δεδομένο πως η μόνη ανατρέχουσα στο παρελθόν προβλεπόμενη ενέργεια είναι η έγκριση και ότι το ανωτέρω πρακτικό της 6 Ιουλίου 2018 του Διοικητικού Συμβουλίου της ... ουδεμία έγκριση περιλαμβάνει και σε ουδεμία έγκριση αναφέρεται, είναι κατάδηλο πως η εκπροσωπευτική εξουσία του ... (και στην περίπτωση που γίνει δεκτή η νόμιμη ύπαρξη εξουσίας εκπροσώπησης, γεγονός που κατηγορηματικά αρνούμαι) καταλαμβάνει από την 6η Ιουλίου 2018 και εφεξής πράξεις του και οπωσδήποτε όχι τις προγενέστερες.

Επομένως και για το λόγο αυτό η προσφορά της ... είναι απαράδεκτη και πρέπει η εταιρεία αυτή ν' αποκλεισθεί από τη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Γ. ΠΡΟΣΑΓΟΜΕΝΑ Μ' ΕΠΙΚΛΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΑ

Προς απόδειξη των ισχυρισμών μου, προσάγω και επικαλούμαι τα κατωτέρω έγγραφα που συνυποβάλλονται (συναρτώνται) με την παρούσα προσφυγή μου, με την οποία αποτελούν ενιαίο σύνολο:

i. την προσβαλλόμενη με στοιχεία Φ. 604.3/8/4/18/Σ. 1035/10-8-2018 απόφαση του ..., συνοδευόμενη από τα σχετικά με στοιχεία Νο 8/18/23-7-2018 και Νο 8/18/24-7-2018 πρακτικά της ... περί «Ελέγχου Δικαιολογητικών Συμμετοχής και Τεχνικής Προσφοράς» και «Αξιολόγησης Οικονομικών Προσφορών» αντίστοιχα για το Διαγωνισμό,

ii. το υπογραφέν στις 4 Ιουλίου 2018 από το ... (και υποβληθέν στις 5 Ιουλίου 2018) έγγραφο υπό τον τίτλο «Τεχνικές Προδιαγραφές - Τυποποίηση Γενικών Απαιτήσεων»,

iii. το υπογραφέν στις 4 Ιουλίου 2018 από το ... (και υποβληθέν στις 5 Ιουλίου 2018) έγγραφο υπό τον τίτλο «Τεχνολογικός Εξοπλισμός»,

iv. την τελευταία σελίδα του υπογραφέντος στις 4 Ιουλίου 2018 από το ... (και υποβληθέντος στις 5 Ιουλίου 2018) Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Προμήθειας (ΕΕΕΠ) και

v. το με αριθμό 491/6-7-2018 πρακτικό Διοικητικού Συμβουλίου της ...

Αριθμός απόφασης: 879/2018

18. Επειδή στις 31/8/2018 με το με αριθμό πρωτ. Φ. 604.3/8/5/18 Σ. 1054 της 30/8/2018 έγγραφό της, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαδικτυακού τόπου του διαγωνισμού τις απόψεις της στην ΑΕΠΠ ως προς την υπό εξέταση προσφυγή.

19. Επειδή στις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τα εξής : «...
9. Η υποβολή της σχετικής (ε) Προδικαστικής Προσφυγής από την εταιρεία «...» έγινε εμπρόθεσμα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 361 του ν. 4412/2016 (Α147).

10. Ως προς τις επισημαινόμενες παρεκκλίσεις, που επικαλείται η προσφεύγουσα, με τη σχετική (ε) Προδικαστική Προσφυγή παρατίθενται απόψεις / σχόλια της Αναθέτουσας Αρχής (ΑΑ) ως ακολούθως:

α. Τα δικαιολογητικά των συμμετεχουσών εταιρειών υπεβλήθησαν εμπρόθεσμα.

β. Σε μεταγενέστερο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, ήτοι αυτό της υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης από την προσωρινή ανάδοχο εταιρεία ..., θα ελέγχονταν και θα αξιολογούνταν τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά ως προς την εγκυρότητα και νομιμότητά τους, γ. Αναφορικά με τον 1ο λόγο της προσφεύγουσας εταιρείας:

Σύμφωνα με την παράγραφο 13 του άρθρου 107 του ν. 4497/2017 (Α' 171) προστίθεται το άρθρο 79Α στο ν. 4412/2016 (Α147) σύμφωνα με το οποίο ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα (για την υπογραφή του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης) νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του, κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς (6 Αυγούστου 2018) ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Σε συνάφεια με τα ανωτέρω, και συμφώνως άρθρου 21 του καταστατικού της εταιρείας «...», στα υποβληθέντα δικαιολογητικά υπήρχε εξουσιοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου προς τον Αντιπρόεδρο Κο ... να εκπροσωπήσει την εταιρεία σε όλα τα στάδια του διαγωνισμού, να υποβάλει προσφορά και να υπογράψει οποιοδήποτε έγγραφο απαιτείται από τις διαδικασίες του διαγωνισμού (Πρακτικό Δ.Σ. Νο 491/06-07-18, στο οποίο

Αριθμός απόφασης: 879/2018

προσυπογράφουν αρμοδίως μεταξύ άλλων η Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και η Διευθύνουσα Σύμβουλος της εταιρείας).

δ. Αναφορικά με τον 2ο λόγο της προσφεύγουσας εταιρείας σας παρατίθεται εκ νέου η ρητή πρόβλεψη ανωτέρω Πρακτικού: «Επίσης το Διοικητικό Συμβούλιο εξουσιοδοτεί τον Αντιπρόεδρο Κο ... του ... κάτοχο του ΑΔΤ ... να εκπροσωπήσει την εταιρεία σε όλα τα στάδια του Διαγωνισμού, να υποβάλει την προσφορά και να υπογράψει οποιοδήποτε έγγραφο απαιτείται από τις διαδικασίες σε όλα τα στάδια του διαγωνισμού». Επιπλέον, με γνώμονα τη διασφάλιση της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, μέσω της ύπαρξης ανταγωνισμού ανάμεσα σε προσφέροντες - διαγωνιζόμενους κατά τη διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας, θεωρείται πως αποτελεί ένα μη ουσιώδες γεγονός, το οποίο και δεν κωλύει τη συμμετοχή της εταιρείας «...» στη διαγωνιστική διαδικασία....».

20. Επειδή υπέρ της διατήρησης της προσβαλλόμενης απόφασης, νόμιμα, εμπρόθεσμα και με προφανές νόμιμο συμφέρον ασκήθηκε την 29/8/2018 η παρέμβαση της παρεμβαίνουσας και ήδη προσωρινής αναδόχου, με κατάθεση με μήνυμα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαδικτυακού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ).

Επειδή, η παρέμβαση αναφέρει αυτολεξεί τα εξής «Ειδικότερα η προσφεύγουσα επικαλείται ως πρώτο λόγο την έλλειψη νομιμοποίησης ως προς την εκπροσώπηση της εταιρείας, αναφορικά με το πρόσωπο του Αντιπροέδρου του ΔΣ αυτής, κ. ....

Στον Ν.4497/2017 και παρ.13 του άρθρου 107 του υπόψη νόμου προστίθεται μετά το άρθρο 79 του Ν.4412/16, άρθρο 79Α «Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης» διευκρινίζεται ότι ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησης του κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο που εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για την συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης, (επισυνάπτεται το άρθρο 107 του Ν.4497/17 με το θέμα) αποδεικνύοντας την επί της ουσίας τοποθέτηση του νόμου για την απόδειξη της εκπροσώπησης κατά τον χρόνο υποβολής και

Αριθμός απόφασης: 879/2018

όχι κατά τον χρόνο ανάρτησης/υποβολής μεμονωμένων εγγράφων και δικαιολογητικών.

Στην περίπτωση της εταιρεία μας ο κ. ... Αντιπρόεδρος/ Αναπληρωτής Πρόεδρος του Δ.Σ τυγχάνει εκπρόσωπος της εταιρείας μας μέχρι σήμερα σε όλους τους διαγωνισμούς του Π.Ο.Ν ειδικότερα, αλλά και όλους τους διαγωνισμούς δημοσίου (ΕΚΕΜΣ, ΤΕΒΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ κλπ) γενικότερα, ενώ περαιτέρω εξουσιοδοτήθηκε και ειδικώς για την συμμετοχή της εταιρείας στον εν λόγω διαγωνισμό από το Δ.Σ της εταιρείας δυνάμει του σχετικού από 06/07/2018 υπ' αρ. 491 Πρακτικού του Δ.Σ., το οποίο και επισυνάπτεται.

Εξάλλου έως και την 22/06/2018, οπότε και εξελέγη Αναπληρωτής Πρόεδρος/ Αντιπρόεδρος του Δ.Σ., ο κ. ..., τύγχανε εκπρόσωπος της εταιρείας μη μέλος του ΔΣ αυτής, με την δυνατότητα να εκπροσωπεί την εταιρεία κατά μόνας, όπως προκύπτει και από τα τηρούμενα στο ΓΕΜΗ σχετικά ψηφιακά αρχεία. Εκ των ανωτέρω συνάγεται η βούληση των ιθυνόντων του Νομικού Προσώπου μας, όπως ο κ. ..., μέτοχος και ιδρυτικός παράγων της ..., εκπροσωπεί την εταιρεία εν γένει και άρα και στους σχετικούς διαγωνισμούς.

Επιπροσθέτως, η ημερομηνία σύγκλησης και υπογραφής του πρακτικού που έλαβε χώρα στην έδρα της εταιρείας την 6/7/2018 (λόγω κωλύματος ενός εκ των εκτελεστικών μελών της) δεν αναιρεί την επί της ουσίας απόφαση της εταιρείας μας που είχε ληφθεί από τα μέλη του Δ.Σ για εκπροσώπηση της εταιρείας στον εν λόγω διαγωνισμό από τον ... όπως άλλως προσχηματικά αναφέρεται στην προδικαστική προσφυγή της προσφεύγουσας εταιρείας.

Είναι δε χαρακτηριστική η προσχηματική και όλως καταχρηστική φύση του συγκεκριμένου λόγου προσφυγής, ο οποίος προβάλλεται προφανώς, εν τη απουσία ουσιώδους ερείσματος προς αντιπαραβολή στην προσφορά την οποίαν η εταιρεία μας παρουσίασε προς τον διενεργούντα τον διαγωνισμό Οργανισμό (Π.Ο.Ν.). Καθίσταται περαιτέρω σαφές, ότι ο Νόμος 4412/2016, αποσκοπεί τελολογικώς στην προστασία του Δημοσίου Συμφέροντος, τόσο σε επίπεδο ποιοτικού, όσο και σε επίπεδο οικονομικό. Ως εκ τούτου είναι προφανές πως η προσβαλλομένη απόφαση έκρινε με αντίστοιχο γνώμονα, αφού προηγουμένως εκρίθησαν οι σχετικές προσφορές.

Αριθμός απόφασης: 879/2018

Τέλος ο ίδιος ως άνω Νόμος, παρέχει την δυνατότητα στον διενεργούντα τον εκάστοτε διαγωνισμό, όπως ζητήσει περαιτέρω έγγραφα, διευκρινιστικά ή μη από τον ανάδοχο εκάστου έργου, προς συμπλήρωση του σχετικού φακέλου.

Η εταιρεία μας κατέθεσε μία κατά τα άλλα άρτια προσφορά ως προς το κομμάτι τόσο των δικαιολογητικών όσο και ως προς το Τεχνικό κομμάτι, και θα πρέπει, με γνώμονα την εξασφάλιση της υγιούς ανταγωνιστικότητας στο διαγωνισμό, να απορριφθεί η προσφυγή και να επικυρωθεί η πληττόμενη απόφαση.

Η εταιρεία μας ήδη έχει λάβει μέρος σε πολλούς δημόσιους διαγωνισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και έχει αναλάβει και εκπληρώνει στο απόλυτο τις συμβατικές της υποχρεώσεις απέναντι σε φορείς όπως Υπουργείο Εθνικής Άμυνας [ΕΚΕΜΣ -ΠΟΝ-ΣΕΠΑ) για πενταετία, Υπουργείο Δικαιοσύνης (φυλακές Τίρυνθας - Αυλώνας-Μαλανδρίνου -Ναυπλίου κλπ] ΤΕΕ Αναβύσσου (σχολή αρχιμαγείρων] και πολλά άλλα δύσκολα και απαιτητικά projects του Ελληνικού Δημοσίου μαζί με τις άλλα Ιδιωτικού τομέα έργα που έχει αναλάβει.

Ουδέποτε κρίθηκε ανεπαρκής για το έργο της, αλλά και την επάρκεια των πιστοποιητικών και νομιμοποιητικών της εγγράφων, διότι είναι συνεπέστατη προς τις υποχρεώσεις της οικονομικές και αδειοδοτικές. Έχοντας ως δόγμα όμως να προάγει την ουσία των μειοδοτικών διαγωνισμών, προσβλέποντας στην ικανοποίηση της φιλοσοφίας των που είναι σαφώς ο υγιής ανταγωνισμός που καταλήγει προς όφελος του Δημοσίου, δεν καταθέτει ενστάσεις με προσχηματικούς λόγους προσδοκώντας τον αποκλεισμό συνυποψήφιων εταιρειών, ώστε να αφαιρέσει από το Δημόσιο ή τους οργανισμούς του ΟΤΑ την δυνατότητα να επιλέξουν μέσα από υγιή ανταγωνισμό την βέλτιστη οικονομικά πρόταση.

Λυπούμεθα που ομοειδείς εταιρείες διολισθαίνουν προς αυτή την κατεύθυνση με μόνο σκοπό να καρπωθούν προάγοντας προσχηματικούς και ανούσιους λόγους αποκλείοντας τον υγιή ανταγωνισμό.

Εμείς ως εταιρεία θέλουμε όλους τους συνυποψήφιους στον ίδιο στίβο, ώστε να κριθούμε στο πραγματικό έργο. Για τον έλεγχο των εγγράφων και την ουσία της επάρκειας των έχουμε απόλυτη εμπιστοσύνη στα τεχνικά τμήματα του εκάστοτε φορέα που ελέγχει και εποπτεύει, διασφαλίζοντας πρωτίστως το συμφέρον του».

21. Επειδή, το άρθρο 18 με τίτλο «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» προβλέπει τα εξής στην παρ. 1 : «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων».

22. Επειδή το άρθρο 53 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» προβλέπει τα εξής : «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.

2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως:

α) την επωνυμία της αναθέτουσας αρχής,

β) την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία, τη διεύθυνση και τον τρόπο υποβολής τους, [...]

ε) ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης. Επίσης οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης για συμπληρωματικές ή νέες συμβάσεις και, εφόσον είναι γνωστό, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών, καθώς και τον αριθμό των παρατάσεων για την άσκησή τους, [...]

Αριθμός απόφασης: 879/2018

ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), **την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών**, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης,

ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων,

ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 59,

ιδ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών,

ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87

ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών,

ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς,

ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 18 και τους όρους πληρωμής,

ιθ) οποιεσδήποτε τροποποιήσεις με τη μορφή σαφών, ακριβών και κατηγορηματικών ρητρών αναθεώρησης, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως ρητρών αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεων, κατά το άρθρο 132,

κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.),

κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης,

κβ) όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της σύμβασης,

κγ) τη διαδικασία πρόσβασης των υποψηφίων και προσφερόντων στα δικαιολογητικά, στις τεχνικές και οικονομικές προσφορές, υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 70 και στην κείμενη νομοθεσία,

[...]

9. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών

μεγαλύτερος των δώδεκα (12) μηνών, μπορεί να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, υπό τους όρους του άρθρου 132. Στην περίπτωση αυτή πρέπει υποχρεωτικά να καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής. Χρόνος εκκίνησης της αναπροσαρμογής είναι η ημερομηνία υποβολής των προσφορών που καθορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης και υπολογίζεται μέχρι και την ημερομηνία παράδοσης των αγαθών. Σε περιπτώσεις τμηματικών παραδόσεων, η τιμή αναπροσαρμόζεται για τις ποσότητες που, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται να παραδοθούν μετά την παρέλευση των δώδεκα (12) μηνών. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης, με υπαιτιότητα του αναδόχου, ο χρόνος παράτασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή. Προκαταβολή που χορηγήθηκε αφαιρείται από την προς αναπροσαρμογή συμβατική αξία.» [...]]

23. Επειδή το άρθρο 36 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ» προβλέπει ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α' 138) και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α' 44).

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με:

α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής

Αριθμός απόφασης: 879/2018

διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και

γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής. [...]

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ρυθμίζονται, για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν:

α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3979/ 2011 και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των

Αριθμός απόφασης: 879/2018

ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων,

δ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και

ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

6. Στις συμβάσεις της παρ. 1 επιβάλλεται κράτηση ύψους 0,02% υπέρ του Δημοσίου, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας, εκτός ΦΠΑ, της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων και Προμηθειών. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των ως άνω χρηματικών ποσών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

7. Στο Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. τηρείται Εθνικό Μητρώο Οικονομικών Φορέων Προμήθειας Αγαθών και Παροχής Υπηρεσιών».

24. Επειδή το άρθρο 37 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ» προβλέπει ότι «1. Το επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους.

2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει:

Αριθμός απόφασης: 879/2018

α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης,

β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/ 767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό.

Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή.

ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες.

Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της Απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης, θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφότυπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στο φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα.

3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 (Β' 401) απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στο χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η σχετική δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης και Υποστήριξης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και, στη συνέχεια, με

αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή ρυθμίζει τα της συνέχειας του διαγωνισμού.

5. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 36...».

25. Επειδή το άρθρο 79 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης» προβλέπει ότι «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84.

[...]

Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 6, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.

[...]

3. Για τις συμβάσεις άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της

Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

[..]

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες-πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα άρθρα 79, και κατά περίπτωση το άρθρο 80. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 82.

.....».

26. Επειδή, το άρθρο 79Α του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης» προβλέπει ότι «1. Κατά την υποβολή του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 79, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 73 για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν.

2. Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησης του κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Αριθμός απόφασης: 879/2018

3. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται και για την υπογραφή του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) το οποίο εκδίδει η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.)».

26. Επειδή το άρθρο 91 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Λόγοι απόρριψης προσφορών» προβλέπει το εξής : «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102.

γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 102.

δ) Η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, αν τέτοια δεν επιτρέπεται ή, αν επιτρέπεται, δεν πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις των εγγράφων της σύμβασης.

ε) Η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλει δύο ή περισσότερες προσφορές εκτός αν επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικής προσφοράς. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73 και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων.

στ) Προσφορά υπό αίρεση.

ζ) Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών στις περιπτώσεις α' και β' της παρ. 2 του άρθρου 95.

η) Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών, προσφορά η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής, χωρίς αυτό να προβλέπεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή, εφόσον στα έγγραφα της

σύμβασης προβλέπεται η κατάθεση δειγμάτων, η μη προσήκουσα κατάθεση τους.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αναλόγως στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων συμμετοχής στην κλειστή διαδικασία, τη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ή στη σύμπραξη καινοτομίας.

27. Επειδή το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών» προβλέπει τα εξής : «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη.

2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσωνος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές.

5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

28. Επειδή, με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 910/2014 ορίζεται στο άρθρο 25 ότι : «2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή βασιζόμενη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζεται ως τέτοια σε όλα τα άλλα κράτη μέλη», στο άρθρο 26 ότι : «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων» και στο άρθρο 27 ότι : «1..... 2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας

Αριθμός απόφασης: 879/2018

που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5».

29. Επειδή, επομένως, με τον Κανονισμό 910/2014 καθορίζονται οι απαιτήσεις ασφάλειας για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και το πλαίσιο εποπτείας των παρόχων τους. Κατά τα οριζόμενα στον ως άνω Κανονισμό, η ψηφιακή υπογραφή εκδίδεται από εγκεκριμένους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης, οι οποίοι με τη χορήγησή της εγγυώνται για τα στοιχεία του κατόχου της και επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής. Με τη χρήση της προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σκοπός είναι να επιτυγχάνεται η ταυτοποίηση του υπογράφοντος, δηλαδή η σύνδεση της ηλεκτρονικής συναλλαγής με το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει, η εγγύηση της γνησιότητας των ψηφιακών δεδομένων και η δέσμευση του υπογράφοντος ως προς την ηλεκτρονική συναλλαγή, δηλαδή ο υπογράφων να μη μπορεί να αρνηθεί την συμβολή του στην εν λόγω συναλλαγή. Επιπλέον, η απρόσκοπτη λειτουργία του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. βασίζεται στη δυνατότητα επαλήθευσης του ακριβούς χρόνου παροχής των υπηρεσιών του συστήματος προς το χρήστη αυτού, όπως με την εξακρίβωση του χρόνου υποβολής της προσφοράς κάθε συμμετέχοντος οικονομικού φορέα στο σύστημα.

30. Επειδή κατά το άρθρο 2 του π.δ. 150/2001 (Α' 125) περί προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13), "νοούνται ως: 1. 'ηλεκτρονική υπογραφή': δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας. 2. 'προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή' ή 'ψηφιακή υπογραφή': ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους: α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος, γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό

Αριθμός απόφασης: 879/2018

τον αποκλειστικό του έλεγχο και δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων. 3. 'υπογράφων': φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που κατέχει διάταξη δημιουργίας υπογραφής και ενεργεί είτε στο δικό του όνομα είτε στο όνομα άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου ή φορέα.

4. 'δεδομένα δημιουργίας υπογραφής': μονοσήμαντα δεδομένα, όπως κώδικες ή ιδιωτικά κλειδιά κρυπτογραφίας, που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής. 5. 'διάταξη δημιουργίας υπογραφής' ... 6. 'ασφαλής διάταξη δημιουργίας υπογραφής' ... 7. 'δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής': δεδομένα, όπως κώδικες, ή δημόσια κλειδιά κρυπτογραφίας, τα οποία χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλεκτρονικής υπογραφής. 8. 'διάταξη επαλήθευσης υπογραφής' ... 9. 'πιστοποιητικό': ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του. 10. 'αναγνωρισμένο πιστοποιητικό': πιστοποιητικό που πληροί τους όρους του Παραρτήματος I και εκδίδεται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ... 11. 'πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης': φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλος φορέας, που εκδίδει πιστοποιητικά ή παρέχει άλλες υπηρεσίες, συναφείς με τις ηλεκτρονικές υπογραφές. 12. 'πρόϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής' ... 13. 'εθελοντική διαπίστευση' ...". Στο άρθρο 3 του δ/τος αυτού ορίζονται τα εξής: "1. Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο. 2. Η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής ή το παραδεκτό της ως αποδεικτικού στοιχείου δεν αποκλείεται από μόνο τον λόγο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου".

31. Επειδή με το άρθρο 7β του Ν. 2190/1920 ως ισχύει προβλέπεται ότι «1. Η δημοσιότητα πραγματοποιείται:

α. Με την καταχώριση, ύστερα από έλεγχο, των πράξεων και στοιχείων στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, που τηρείται στην υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου της νομαρχίας όπου έχει την έδρα της η εταιρεία.

Αριθμός απόφασης: 879/2018

Στην περίπτωση της παραγράφου 2α του άρθρου 4, η καταχώριση γίνεται αυθημερόν, εκτός εάν η αίτηση καταχώρισης δεν είναι ακριβής και πλήρης ως προς το περιεχόμενο της και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η καταχώριση πρέπει να γίνεται εντός μηνός από την υποβολή εκ μέρους της εταιρείας των καταχωριστέων πράξεων και στοιχείων στην αρμόδια διοικητική Αρχή και επί εταιρειών με εισηγμένες μετοχές εντός δεκαπέντε (15) ημερών.

β. Με τη δημοσίευση, με επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρείας, στο τεύχος Ανώνυμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, ανακοίνωσης για την καταχώριση στο οικείο Μητρώο Ανώνυμων Εταιρειών των Πράξεων και των στοιχείων που υποβάλλονται σε δημοσιότητα, τροποποιούμενης ανάλογα της παρ. 3 του άρθρου 21 του Ν. 1599/86 "Σχέσεις Κράτους - πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου ταυτότητας και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α` 75/1986). Κατ` εξαίρεση οι αρχικές και οι τροποποιημένες από τη Γενική Συνέλευση Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, εκτός από το προσάρτημα, καθώς και το πιστοποιητικό ελέγχου της παρ. 4 του άρθρου 438, δημοσιεύονται στο σύνολό τους είκοσι (20) ημέρες τουλάχιστον πριν από τη συνεδρίαση της συνέλευσης και σε περίπτωση τροποποίησής τους, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από αυτή.

γ. Ειδικά για συστατικές πράξεις, η παραπάνω δημοσίευση πραγματοποιείται με επιμέλεια και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρείας. Η σχετική ανακοίνωση αποστέλλεται προς το Εθνικό Τυπογραφείο υπογεγραμμένη από την εποπτεύουσα αρχή και θεωρημένη από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. για την καταβολή όλων των σχετικών τελών. Αποδεικτικό της παραπάνω δημοσίευσης προσκομίζεται στην εποπτεύουσα αρχή εντός μηνός από την εγγραφή της εταιρείας στο οικείο μητρώο, επί ποινή διαγραφής της εταιρείας από το μητρώο. Με απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του εδαφίου αυτού.

2. Το Μητρώο Ανώνυμων Εταιρειών αποτελείται τουλάχιστον από:

- α. το βιβλίο μητρώου ανώνυμων εταιρειών,
- β. τη μερίδα κάθε εταιρείας,

Αριθμός απόφασης: 879/2018

γ. το φάκελο της εταιρείας και

δ. το ευρετήριο των εταιρειών.

3. Στο βιβλίο μητρώου καταχωρίζεται με χρονολογική σειρά η Επωνυμία κάθε ανώνυμης εταιρείας. Οι καταχωριζόμενες εταιρείες αριθμούνται, ο δε αριθμός καταχώρισης που αποτελεί τον αριθμό μητρώου της εταιρείας, αναγράφεται στο φάκελο και τη μερίδα της εταιρείας. Ο αριθμός μητρώου μνημονεύεται επίσης σε κάθε έγγραφο που υποβάλλεται για καταχώρηση στην υπηρεσία μητρώου και σε κάθε έγγραφο ή πιστοποιητικό της υπηρεσίας αυτής.

Ο αριθμός μητρώου εταιρείας δεν μπορεί να δοθεί σε άλλη, ακόμα και μετά τη λήξη της.

4. Στη μερίδα της εταιρείας καταχωρίζονται οι πράξεις και τα στοιχεία που προβλέπονται από το άρθρο 7α καθώς και κάθε στοιχείο που υποβάλλεται στο Υπουργείο Εμπορίου για την άσκηση της Κρατικής Εποπτείας.

Στη μερίδα αυτή αναγράφονται η Επωνυμία, η έδρα, η διάρκεια και το κεφάλαιο της εταιρείας, τα ονοματεπώνυμα και οι διευθύνσεις κατοικίας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου τα ονοματεπώνυμα και οι διευθύνσεις των προσώπων τα οποία από κοινού ή μεμονωμένα εκπροσωπούν την εταιρεία και το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του προσώπου που είναι εξουσιοδοτημένο για την παραλαβή των προς την εταιρεία κοινοποιούμενων εγγράφων. Μεταγενέστερες μεταβολές των ανωτέρω σημειώνονται στη μερίδα της εταιρείας αμέσως μετά τις σχετικές καταχωρήσεις ή την υποβολή των σχετικών εγγράφων.

5. Στο φάκελο της εταιρείας τηρούνται όλα τα έγγραφα που καταχωρίζονται στη μερίδα της.

6. Στο ευρετήριο των εταιρειών αναγράφεται με αλφαβητική σειρά η ακριβής Επωνυμία κάθε εταιρείας και ο αριθμός μητρώου της. Για την τήρηση του ευρετηρίου δεν λαμβάνονται υπόψη οι λέξεις "Ανώνυμη Εταιρεία".

7. Οι φάκελοι και οι μερίδες ταξινομούνται με βάση τον αριθμό μητρώου της εταιρείας.

8. Εάν πρόκειται για Τράπεζες, ανώνυμες ασφαλιστικές εταιρείες, ανώνυμες εταιρείες του Ν.Δ. 608/1970 "περί εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου και αμοιβαίων κεφαλαίων" (ΦΕΚ Α 170/1970) και ανώνυμες εταιρείες που έχουν τις μετοχές τους εισαγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, το Μητρώο

που προβλέπεται από τις προηγούμενες παραγράφους τηρείται στην αρμόδια Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου.

9. Με αποφάσεις του Υπουργού Εμπορίου, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, καθορίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με τη λειτουργία του Μητρώου Ανώνυμων Εταιρειών, η διαδικασία δημοσιότητας (καταχώρηση - δημοσίευση), όπως επίσης οι λεπτομέρειες σχετικά με τη λειτουργία Κεντρικού Μητρώου.

10. Η εταιρεία αποκτά νομική προσωπικότητα με την καταχώριση στο οικείο Μητρώο Ανώνυμων Εταιρειών της ιδρυτικής πράξης με το καταστατικό, μαζί με τη διοικητική απόφαση για τη σύσταση της εταιρείας και την έγκριση του καταστατικού της, όπου απαιτείται.

11. Η τροποποίηση καταστατικού συντελείται με την καταχώριση στο οικείο Μητρώο Ανώνυμων Εταιρειών της σχετικής απόφασης του αρμόδιου εταιρικού οργάνου μαζί με ολόκληρο το νέο κείμενο του καταστατικού, και, όπου απαιτείται, τη διοικητική απόφαση για την έγκριση της τροποποίησης. Το νέο κείμενο του καταστατικού υπογράφεται υποχρεωτικά από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ή το νόμιμο αναπληρωτή του.

12. Μετά από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου παραδίνονται ή στέλνονται αντίγραφα των Πράξεων και των στοιχείων που υποβάλλονται σε δημοσιότητα και τηρούνται στο φάκελο, σύμφωνα με την ανωτέρω παράγραφο 5, επικυρωμένα ή όχι, αφού καταβληθεί το διοικητικό κόστος, που ορίζεται κάθε φορά με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορίου, η οποία καθορίζει και τις διατυπώσεις είσπραξης και απόδοσής του.

Η εταιρία υποχρεούται να χορηγεί στους μετόχους της αντίγραφα πρακτικών γενικών συνελεύσεων.

Οι μέτοχοι στους οποίους η εταιρία αρνείται να χορηγήσει αντίγραφα των πρακτικών της γενικής συνέλευσης στην οποία παρέστησαν αυτοπροσώπως ή διά νομίμως εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου τους μπορούν να απευθυνθούν στην αρμόδια αρχή, όπου τηρείται ο φάκελος της εταιρίας, η οποία υποχρεούται να τους χορηγήσει τα αντίγραφα αυτά.

Οι τρίτοι και οι μη παραστάτες στη γενική συνέλευση μέτοχοι μπορούν να πάρουν αντίγραφα των πρακτικών της γενικής συνέλευσης από την αρμόδια διοικητική αρχή, μόνο ύστερα από σχετική εισαγγελική παραγγελία.

Αριθμός απόφασης: 879/2018

13. Η εταιρεία δεν μπορεί να αντιτάξει στους τρίτους τις πράξεις και τα στοιχεία για τα οποία δεν τηρήθηκε η δημοσίευση που προβλέπει η περίπτωση β της ανωτέρω παραγράφου 1 εκτός αν αποδείξει ότι οι τρίτοι τα γνώριζαν. Πράξεις ή στοιχεία που έχουν δημοσιευτεί δεν αντιτάσσονται στους τρίτους πριν περάσουν δεκαπέντε ημέρες από τη δημοσίευση, εφόσον οι τρίτοι αποδεικνύουν ότι δεν ήταν δυνατόν να τα γνωρίζουν.

14. Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας είναι υπεύθυνο για την υποβολή στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου των πράξεων και στοιχείων για τα οποία απαιτείται δημοσιότητα.

Σε περίπτωση ασυμφωνίας του κειμένου που δημοσιεύτηκε στο "Τεύχος Ανώνυμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης" της Εφημερίδας της Κυβέρνησης με το περιεχόμενο της πράξης ή του στοιχείου που έχει καταχωρηθεί στο Μητρώο Ανώνυμων Εταιρειών, η Εταιρεία δεν μπορεί να αντιτάξει το περιεχόμενο του κειμένου που δημοσιεύτηκε στους τρίτους.

Οι τρίτοι μπορούν να το επικαλεστούν, εκτός αν η εταιρεία αποδείξει ότι γνώριζαν το κείμενο που έχει καταχωρηθεί στο Μητρώο.

15. Οι τρίτοι μπορούν να επικαλούνται πράξεις ή στοιχεία για τα οποία δεν ολοκληρώθηκαν οι διατυπώσεις δημοσιότητας σύμφωνα με την ανωτέρω παράγραφο 1, εκτός εάν η έλλειψη δημοσιότητας τα καθιστά ανίσχυρα»

32. Επειδή το άρθρο 18 με τίτλο "Εκπροσώπηση της εταιρείας" του Ν. 2190/1920 ως ισχύει, προβλέπει ότι «1. Η ανώνυμος εταιρεία εκπροσωπείται επί δικαστηρίου και εξωδίκως υπό του Διοικητικού αυτής Συμβουλίου, ενεργούντος συλλογικώς.

2. Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από το καταστατικό ή από τη γενική συνέλευση, εντός των ορίων που προβλέπονται στο καταστατικό. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται τουλάχιστον από τρία μέλη.

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι μέλος του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να είναι και νομικό πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή το νομικό πρόσωπο υποχρεούται να ορίσει ένα φυσικό πρόσωπο για την άσκηση των εξουσιών του νομικού προσώπου ως μέλους του διοικητικού συμβουλίου."

3. Το Καταστατικό δύναται να ορίσει ότι ορισμένος μέτοχος ή μέτοχοι δύνανται να διορίσουν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου όχι όμως πέρα του ενός τρίτου του προβλεπόμενου συνολικού αριθμού αυτών, ορίζον άμα και τις προϋποθέσεις

Αριθμός απόφασης: 879/2018

ασκήσεως του δικαιώματος ίδια εξ απόψεως ποσοστού συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο και δεσμεύσεως των μετοχών.

Η άσκηση του δικαιώματος τούτου πρέπει να πραγματοποιείται προ της εκλογής του Διοικητικού Συμβουλίου υπό της Γενικής Συνελεύσεως, περιοριζομένης εν τη περιπτώσει ταύτη στην εκλογή των υπολοίπων συμβούλων. Οι ασκήσαντες το ανωτέρω δικαίωμα γνωστοποιούν τον διορισμόν των συμβούλων τους στην εταιρεία τρεις πλήρεις ημέρας, προ της συνεδριάσεως της γενικής συνελεύσεως και δεν συμμετέχουν στην εκλογή του υπολοίπου Συμβουλίου.

4. Οι ούτως οριζόμενοι σύμβουλοι δύνανται ν` ανακληθούν οποτεδήποτε από τους έχοντες το δικαίωμα του διορισμού των και να αντικαθίστανται δι` άλλων. Λόγω σπουδαίου λόγου εγκειμένου στο πρόσωπο πρόσωπο του διορισθέντος, δύναται ο Πρόεδρος Πρωτοδικών της περιφέρειας εις την οποίαν Εδρεύει η Εταιρεία, τη αιτήσει μετόχων εκπροσωπούντων το 1/10 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου κατά την επ` αναφορά διαδικασία να ανακαλέσει τούτον.

5. Σε περίπτωση μεταβολής του αριθμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου διατηρείται υποχρεωτικώς η υφισταμένη στο καταστατικό αναλογία ιδιαιτέρας εν αυτώ εκπροσωπήσεως.

[...]

9. Σε κάθε περίπτωση, τα απομένοντα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, ανεξάρτητα από τον αριθμό τους, μπορούν να προβούν σε σύγκληση γενικής συνέλευσης με αποκλειστικό σκοπό την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου...»

33. Επειδή με το άρθρο 232 του Ν. 4072/2012 (ΦΕΚ Α 86 11.4.2012),όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 202 Ν.4281/2014,ΦΕΚ Α 160/8.8.2014,ορίζεται ότι:

«1. Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων περί εταιριών που οι μετοχές τους είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο, όπου στον κ.ν 2190/1920 και στο ν. 3190/1955 προβλέπεται δημοσίευση σε λοιπά έντυπα ή μέσα με επιμέλεια της εταιρίας (εκτός από το διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν. 4250/ 2014), η δημοσίευση αυτή καθίσταται απολύτως προαιρετική. Η ανάρτηση οποιασδήποτε δημοσίευσης στην ιστοσελίδα της εταιρίας είναι επίσης προαιρετική. Προθεσμίες που συνδέονται και έχουν ως αφετηρία τη δημοσίευση

Αριθμός απόφασης: 879/2018

σε έντυπα μέσα δεν ισχύουν πλέον για τις προαιρετικές δημοσιεύσεις σε αυτά, ισχύουν όμως για τη δημοσίευση στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ..

2. Όπου στις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 και του ν. 3190/1955 προβλέπεται δημοσίευση με επιμέλεια της εταιρίας στο ΦΕΚ/ΤΑΕ-ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ. και σε λοιπά έντυπα μέσα, η πράξη ή το στοιχείο δημοσιεύεται μόνο στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν. 4250/2014, εντός των προθεσμιών που ορίζονται για τις δημοσιεύσεις στα λοιπά έντυπα μέσα.

3. Η ισχύς της παρούσας διάταξης άρχεται την 31.12.2015.».

34. Επειδή κατά το άρθρο 2 Ν.4250/2014,ΦΕΚ Α 74/26.3.2014,όπως αυτό συμπληρώθηκε με το άρθρο 207 Ν.4281/2014,ΦΕΚ Α 160, (Βλ. και σχετ. εγκύκλιο 5285/2016) ορίζεται ότι:

« 1. Όπου στην κείμενη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρίες, τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, τις ευρωπαϊκές εταιρίες, τις ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρίες και τα αναφερόμενα στις περιπτώσεις στ, ζ και η της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3419/2005 υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιριών στην ημεδαπή, υπάρχει υποχρέωση δημοσίευσης στο ΦΕΚ/ΤΑΕ-ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ. είτε πράξης ή στοιχείου είτε ανακοίνωσης περί της καταχώρισης πράξης ή στοιχείου στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο, η υποχρέωση υποβολής σχετικής αίτησης καταργείται από την 1.1.2015, ανεξάρτητα αν η δημοσίευση πραγματοποιείται από την Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. ή με επιμέλεια του υπόχρεου. Η σχετική υποχρέωση αντικαθίσταται με υποχρέωση δημοσίευσης στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ.. Ειδικά, για τις περιπτώσεις όπου η δημοσίευση πραγματοποιείται με επιμέλεια του υπόχρεου, αυτή θα πραγματοποιείται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα.

«Η δημοσίευση με ηλεκτρονικά μέσα λαμβάνει χώρα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3419/2005, οι οποίες εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Οι δημοσιεύσεις που εμπίπτουν στο παρόν άρθρο λαμβάνουν χώρα ατελώς.

2. Προθεσμίες που ρητά εκ του νόμου συνδέονται με τη δημοσίευση στο ΦΕΚ/ΤΑΕ - ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ. λογίζεται ότι εκκινούν ή λήγουν κατά περίπτωση από την ημερομηνία δημοσίευσης στο διαδικτυακό τόπο Γ.Ε.ΜΗ..

3. Από την 1.1.2015 καταργούνται:

α. το άρθρο 13 του ν. 3419/2005 και β. η περίπτωση γγ της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 3419/2005.

Αριθμός απόφασης: 879/2018

4. Από την 1.1.2015 το προβλεπόμενο στο άρθρο 7 παρ. 7 του ν. 3469/ 2006 Τεύχος ΑΕ, ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ. της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως μετονομάζεται σε «Τεύχος Καταχώρισης πράξεων και στοιχείων λοιπών φορέων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα».

5. Από τις 20.7.2014 έως και τις 31.12.2014, η δημοσίευση στο ΦΕΚ/ΤΑΕ-ΕΠΕ και ΓΕΜΗ πράξεων, στοιχείων ή ανακοινώσεων της παραγράφου α` πραγματοποιείται ατελώς».

35. Επειδή το άρθρο 15 της ΥΑ 56902/215 ΦΕΚ Β 1924 2017): Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων με τίτλο «Υποβολή Προσφορών- Αιτήσεων Συμμετοχής» προβλέπει ότι « 1. Χρόνος και τρόπος υποβολής Προσφορών και Αιτήσεων Συμμετοχής. 1.1. Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν την προσφορά, τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή τους σε διαγωνιστική διαδικασία και μέχρι τη σύναψη της σύμβασης μέσω του Συστήματος με τρόπο και σε χρόνο που ορίζεται κατά περίπτωση στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και της παρούσης. 1.2 Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν την προσφορά τους σε ηλεκτρονικό φάκελο μέσα στη προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Τα περιεχόμενα του ανωτέρω φακέλου ορίζονται ως εξής: (α) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα.

(β) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα.

Τα στοιχεία της προσφοράς που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 4412/2016, υποβάλλονται στον οικείο (υπο)φάκελο ως ξεχωριστό αρχείο και σημαίνονται από τον οικονομικό φορέα με χρήση του σχετικού πεδίου του Συστήματος.

Στην περίπτωση αυτή, ο οικονομικός φορέας υποβάλλει στον οικείο (υπο)φάκελο σχετική αιτιολόγηση, αναφέροντας ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας.

Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα

Αριθμός απόφασης: 879/2018

στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 4412/2016.

Ο χρήστης- οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω:

1.2.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί/ παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής.

1.2.1.1 Εντός τριών (3) εργασιμών ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι ενδεικτικά η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (Apostille).

1.2.1.2 Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, τα ΦΕΚ, τα τεχνικά φυλλάδια και όσα στοιχεία και δικαιολογητικά προβλέπεται από το ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται αντίγραφα των πρωτοτύπων.

1.2.1.3 Ειδικά τα στοιχεία και δικαιολογητικά που αφορούν έγγραφα που παρέχονται από τους δημόσιους φορείς αναζητούνται αυτεπάγγελτα από την αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα, μέσω διαλειτουργικότητας των συστημάτων. Έως την πλήρη διαλειτουργικότητα, τα στοιχεία και δικαιολογητικά υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα σύμφωνα με την παράγραφο 1.2.1 του παρόντος άρθρου.

1.2.1.4 Οι οικονομικοί φορείς δύνανται να προετοιμάζουν μέσω των λειτουργιών του Συστήματος το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) ή/και το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) του διαγωνισμού και να καθορίζουν τα σχετικά κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής.

Έως την ολοκλήρωση της ανάπτυξης της προαναφερόμενης λειτουργικότητας σύνταξης των ΕΕΕΣ και ΤΕΥΔ μέσω του Συστήματος, η προετοιμασία των εν λόγω εγγράφων δύναται να γίνεται, για μεν το ΕΕΕΣ μέσω της υπηρεσίας eESPD της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και για δε το ΤΕΥΔ βάσει του τυποποιημένου ηλεκτρονικού εντύπου που εκδίδεται από την ΕΑΑΔΗΣΥ.

1.2.2. Ο οικονομικός φορέας συντάσσει την τεχνική και οικονομική του προσφορά συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του Συστήματος και επισυνάπτοντας στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένων Ηλεκτρονικής Προσφοράς» και στον κατά περίπτωση (υπο)φάκελο όλα τα στοιχεία της προσφοράς του σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)*.

Στην συνέχεια, ο οικονομικός φορέας παράγει από το Σύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία (εκτυπώσεις της Τεχνικής Προσφοράς Προμηθευτή και της Οικονομικής Προσφοράς Προμηθευτή σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)*), τα οποία υπογράφονται με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς από τον οικονομικό φορέα. Κατά την συστημική υποβολή της προσφοράς το Σύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους επιβεβαίωσης της ηλεκτρονικής προσφοράς σε σχέση με τα παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Τεχνική και Οικονομική Προσφορά) και εφόσον οι έλεγχοι αυτοί αποβούν επιτυχείς η προσφορά υποβάλλεται στο Σύστημα.

Διαφορετικά, η προσφορά δεν υποβάλλεται και το Σύστημα ενημερώνει τον οικονομικό φορέα με σχετικό μήνυμα σφάλματος στη διεπαφή του χρήστη του οικονομικού φορέα, προκειμένου ο τελευταίος να προβεί στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης.

1.2.2.1 Εφόσον οι τεχνικές προδιαγραφές και οι οικονομικοί όροι δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του Συστήματος, ο οικονομικός φορέας επισυνάπτει ψηφιακά υπογεγραμμένα τα σχετικά

Αριθμός απόφασης: 879/2018

ηλεκτρονικά αρχεία σύμφωνα με τους όρους της εκάστοτε διακήρυξης (ιδίως τεχνική και οικονομική προσφορά).

1.2.2.2 Από το Σύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

2. Υποβολή αιτήσεων συμμετοχής.

Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν τις αιτήσεις συμμετοχής τους μέσω του Συστήματος με τρόπο και σε χρόνο που ορίζεται κατά περίπτωση στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, τα έγγραφα της σύμβασης και την παρούσα, εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων της παρ. 1.2.1 του παρόντος άρθρου.

3. Απόσυρση προσφοράς

Οι οικονομικοί φορείς δύνανται να ζητήσουν την απόσυρση υποβληθείσας προσφοράς, πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της προσφοράς, με έγγραφο αίτημα τους προς την αναθέτουσα αρχή/αναθέ-τοντα φορέα, σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου Portable Document Format (PDF) που φέρει εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του Συστήματος. Πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντα φορέα, μετά από σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντα φορέα η οποία αποδέχεται το σχετικό αίτημα του οικονομικού φορέα, μπορεί να προβεί στην απόρριψη της σχετικής ηλεκτρονικής προσφοράς στο Σύστημα πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της προσφοράς. Κατόπιν, ο οικονομικός φορέας δύναται να υποβάλει εκ νέου προσφορά μέσω του Συστήματος έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφοράς.

4. Τα οριζόμενα στις ανωτέρω παραγράφους εφαρμόζονται αναλογικά για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων του Βιβλίου II, σύμφωνα με το άρθρο 315 του ν. 4412/2016.36.Επειδή το άρθρο 11 της με αριθμό Π1/2390/16.10.2013 με τίτλο «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)» όριζε τα εξής : «Υποβολή και αξιολόγηση προσφορών και δικαιολογητικών συμμετοχής και κατακύρωσης. Χρόνος και τρόπος υποβολής. 1.1. Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν την προσφορά, τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την

Αριθμός απόφασης: 879/2018

συμμετοχή τους σε διαγωνιστική διαδικασία και μέχρι τη σύναψη της σύμβασης με τρόπο και σε χρόνο που ορίζεται στην περίπτωση β της παραγράφου 2 και στην παράγραφο 3 του άρθρου 6 του ν. 4155/2013 και τις διατάξεις της κατά περίπτωση κείμενης νομοθεσίας κατά το μέρος που αυτές δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του ως άνω νόμου και της παρούσης. Η ως άνω ηλεκτρονική υποβολή γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3 της παρούσης.

Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν τη προσφορά τους σε ηλεκτρονικό φάκελο μέσα στη προθεσμία που ορίζεται στη σχετική διακήρυξη ή πρόσκληση. Τα περιεχόμενα του ανωτέρου φακέλου ορίζονται ως εξής: (α) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική προσφορά» καθώς και (β) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά». Στον (υπο)φάκελο «δικαιολογητικά συμμετοχής-τεχνική προσφορά» περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με τις διατάξεις της κατά περίπτωση κείμενης νομοθεσίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων. Στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα.

Με την υποβολή της προσφοράς από τον Οικονομικό Φορέα σημαίνονται από αυτόν με χρήση του σχετικού πεδίου του συστήματος τα στοιχεία εκείνα της προσφοράς του που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα.

1.2. Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους, μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω:

1.2.1. Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα στη διαγωνιστική διαδικασία υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου τύπου .pdf και προσκομίζονται κατά περίπτωση από αυτόν εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή. Όταν υπογράφονται από τον ίδιο φέρουν ψηφιακή υπογραφή και δεν απαιτείται σχετική θεώρηση.

1.2.2. Ειδικά τα στοιχεία και δικαιολογητικά που αφορούν έγγραφα που παρέχονται από τους δημόσιους φορείς της περ. δ της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4155/2013 αναζητούνται αυτεπάγγελτα από την Αναθέτουσα Αρχή μέσω διαλειτουργικότητας των συστημάτων.

Έως την πλήρη διαλειτουργικότητα, τα στοιχεία και δικαιολογητικά υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα σύμφωνα με το άρθρο 5 της παρούσας.

Αριθμός απόφασης: 879/2018

1.2.3. Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει την εγγυητική επιστολή συμμετοχής ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου. pdf και υποχρεούται να την υποβάλλει σε έντυπη μορφή (πρωτότυπο) σε προθεσμία που δεν υπερβαίνει τις τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την ηλεκτρονική υποβολή.

1.2.4. Ο οικονομικός φορέας συντάσσει την τεχνική και οικονομική του προσφορά συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος. Στην συνέχεια, το σύστημα παράγει σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο το οποίο υπογράφεται ψηφιακά και υποβάλλεται από τον οικονομικό φορέα. Σε περίπτωση διάστασης των στοιχείων που περιλαμβάνονται στην ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος και του ψηφιακά υπογεγραμμένου ηλεκτρονικού αρχείου υπερισχύει το τελευταίο.

1.2.5. Εφόσον οι τεχνικές προδιαγραφές και οι οικονομικοί όροι δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του συστήματος, ο Οικονομικός Φορέας επισυνάπτει ψηφιακά υπογεγραμμένα τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία (ιδίως τεχνική και οικονομική προσφορά)...[...]

37. Επειδή οι σχετικοί όροι της διακήρυξης ορίζουν τα εξής i) Στην παρ. 4 προβλέπεται ότι 4)..... Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών στη διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr του συστήματος ΕΣΗΔΗΣ ορίζεται η 09 Ιουλίου 2018 ημέρα Δευτέρα και ώρα 14:00. Μετά την παρέλευση της καταληκτικής ημερομηνίας και ώρας, δεν υπάρχει η δυνατότητα υποβολής προσφοράς στο Σύστημα. Ο χρόνος υποβολής της προσφοράς και οποιαδήποτε ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω του Συστήματος βεβαιώνεται αυτόματα από το σύστημα με υπηρεσίες χρονοσήμανσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 37 του Ν.4412/16 και το άρθρο 6 της ΥΑ Π1-2390/2013. Η αποσφράγιση των προσφορών γίνεται, όπως περιγράφεται στο παράρτημα «B»...[...], ii) Στο παράρτημα Β «Ειδικό Όροι» προβλέπεται ότι «....4.

Διευκρινίσεις σχετικά με την ηλεκτρονική υποβολή και προσκόμιση εγγράφων α. Τα στοιχεία και δικαιολογητικά των (υπο)φακέλων «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» και «Οικονομική Προσφορά» υποβάλλονται επί ποινή απορρίψεως από τον προσφέροντα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου τύπου pdf. β. Προσκομίζονται επίσης σε έντυπη μορφή από τους προσφέροντες επί ποινή απορρίψεως και εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή στη διενεργούσα το διαγωνισμό Υπηρεσία (...), όσα

Αριθμός απόφασης: 879/2018

δικαιολογητικά και στοιχεία δεν έχουν εκδοθεί/συνταχθεί από τον ίδιο τον οικονομικό φορέα (προσφέροντα) και δεν φέρουν την ψηφιακή του υπογραφή. Ως τέτοια στοιχεία ενδεικτικά αναφέρονται: π.χ. πιστοποιητικά ή βεβαιώσεις που έχουν εκδοθεί από δημόσιες αρχές ή άλλους φορείς. Διευκρινίζεται ότι δεν απαιτείται η προσκόμιση σε έντυπη μορφή των ΦΕΚ που έχουν υποβληθεί με την ηλεκτρονική προσφορά. Τα ανωτέρω δικαιολογητικά και στοιχεία κατατίθενται σε έντυπη μορφή, στα γραφεία της ..., ..., ..., ... (τηλ. ...), σε σφραγισμένο φάκελο με την ένδειξη «Επιμέρους Έντυπα Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνικής Προσφοράς», με αναφορά στην επωνυμία της Αναθέτουσας Αρχής, στον τίτλο και στον αριθμό πρωτοκόλλου του διαγωνισμού και με την επισήμανση «Να ανοιχθεί από την αρμόδια Επιτροπή». Τα έντυπα δικαιολογητικά θα αναφέρονται αναλυτικά σε έγγραφο του προσφέροντα, το οποίο θα τα συνοδεύει. γ. Τα έντυπα δικαιολογητικά και στοιχεία θα κατατεθούν σε ένα αντίτυπο (και στον ίδιο σφραγισμένο φάκελο).δ. Προσφορές που υποβάλλονται ή περιέρχονται στην Υπηρεσία διενέργειας του διαγωνισμού (...) με οποιοδήποτε τρόπο εκπρόθεσμα, επιστρέφονται στους συμμετέχοντες από την Υπηρεσία χωρίς να αποσφραγίζονται.

ε. Η εκ παραδρομής υποβολή δικαιολογητικών του (υπο)φακέλου «Οικονομική Προσφορά» στον (υπο)φάκελο «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» και αντίστροφα, δεν αναγνωρίζεται και δε διορθώνεται εκ των υστέρων και οδηγεί υποχρεωτικά σε απόρριψη της προσφοράς. στ. Τα υποβαλλόμενα με την προσφορά ηλεκτρονικά αρχεία .pdf των απαιτούμενων δικαιολογητικών και εγγράφων που δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένα από τον εκδότη τους, εκλαμβάνονται ως υποβληθέντα φωτοαντίγραφα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.4250/14. Επισημαίνεται ότι σε υποβληθέντα τέτοια στοιχεία διενεργείται υποχρεωτικά από την αρμόδια για το διαγωνισμό Υπηρεσία δειγματοληπτικός έλεγχος, προκειμένου να εξακριβωθεί η ακρίβεια αυτών, σε ποσοστό τουλάχιστον 5%, ιδίως ζητώντας τη συνδρομή των υπηρεσιών ή φορέων που εξέδωσαν τα πρωτότυπα. Διαπίστωση ότι υποβλήθηκαν αλλοιωμένα στοιχεία επιφέρει κυρώσεις, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην παράγραφο 6 του άρθρου 22 του Ν.1599/86, εφόσον τέτοια πράξη δεν τιμωρείται αυστηρότερα από άλλη ποινική διάταξη. Σε κάθε τέτοια περίπτωση, η εκδοθείσα βάσει των στοιχείων διοικητική ή άλλη πράξη ανακαλείται αμέσως. ζ.

Αριθμός απόφασης: 879/2018

Οι τυχόν απαιτούμενες δηλώσεις ή υπεύθυνες δηλώσεις του παρόντος άρθρου που υπογράφονται ψηφιακά από τους έχοντες υποχρέωση προς τούτο, δεν απαιτείται να φέρουν σχετική βεβαίωση γνησίου υπογραφής από αρμόδια διοικητική αρχή ή τα ΚΕΠ. η. Σε περίπτωση που ο προσφέρων είναι νομικό πρόσωπο, τις υπεύθυνες δηλώσεις υποβάλλουν: (1) Οι Διαχειριστές, όταν το νομικό πρόσωπο είναι Ο.Ε, Ε.Ε ή Ε.Π.Ε. (2) Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. και ο Διευθύνων Σύμβουλος, όταν το νομικό πρόσωπο είναι Α.Ε. (3) Σε κάθε άλλη περίπτωση νομικού προσώπου, οι νόμιμοι εκπρόσωποί του. (4) Όταν ο προσφέρων είναι συνεταιρισμός, η ως άνω υπεύθυνη δήλωση υποβάλλεται από τον Πρόεδρο του συνεταιρισμού. θ. Επιπλέον, οι υπεύθυνες δηλώσεις απαιτείται, να φέρουν ημερομηνία ταυτόσημη με αυτή της ψηφιακής υπογραφής τους η οποία να είναι εντός των τελευταίων τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών προ της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών. 5.Περιεχόμενα (υπο)φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά». Στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά» περιλαμβάνονται: α. Δικαιολογητικά Συμμετοχής: Οι προσφέροντες υποβάλουν ηλεκτρονικά μαζί με την προσφορά τους, εγκαίρως και προσηκόντως, επί ποινή αποκλεισμού, σε μορφή αρχείου .pdf σύμφωνα με τα άρθρα 92 και 93 του Ν.4412/16 και το άρθρο 11 της ΥΑ Π1-2390/13 «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)», τα εξής δικαιολογητικά: (i) Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του Ν.1599/1986, της καταλληλότητας, της οικονομικής κατάστασης και των ικανοτήτων των οικονομικών φορέων, ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι: (α) Δε βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις για τις οποίες πρέπει ή είναι δυνατόν να αποκλειστούν από τη διαγωνιστική διαδικασία. (β) Πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του παραρτήματος 2 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016 και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή (αρχείο τύπου .xml), σύμφωνα με το άρθρο 79 του Ν.4412/16, από την ηλεκτρονική πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. www.promitheus.gov.gr. Για τη συμπλήρωσή του απαιτείται η μεταφόρτωσή του

(upload) στο διαδικτυακό τόπο <https://ec.europa.eu/tools/espd>, και για τη μετέπειτα υποβολή του στην Αναθέτουσα Αρχή απαιτείται η εξαγωγή του ως αρχείου .xml και ως .pdf, με χρήση της επιλογής «ΕΚΤΥΠΩΣΗ».

(2) Οποιοδήποτε στοιχείο τυχόν απαιτείται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται από την Διακήρυξη».

38. Επειδή, εξάλλου, ο ν. 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών», όπως κωδικοποιήθηκε με το β.δ. 174/1963 (Α` 37) και ισχύει, μετά την τροποποίησή του με το ν. 4156/2013 (Α` 122), ορίζει, στο μεν άρθρο 18 παρ. 1, ότι το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) της Α.Ε., ενεργώντας συλλογικά, την εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδίκως, στο δε άρθρο 22, ότι το Δ.Σ. είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε πράξη που αφορά στη διοίκηση της εταιρείας, στη διαχείριση της περιουσίας της και γενικώς στην επιδίωξη του σκοπού της (παρ. 1) και ότι το καταστατικό μπορεί να ορίζει θέματα για τα οποία το Δ.Σ. μπορεί να αναθέτει τις εξουσίες του διαχείρισης και εκπροσώπησης σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, μέλη του ή μη (παρ. 3). Από τις διατάξεις αυτές, αντιστοίχου περιεχομένου με εκείνο των άρθρων 65, 67, 68 και 70 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.), συνάγεται ότι το Δ.Σ. αποτελεί το όργανο που διοικεί και εκπροσωπεί την Α.Ε. και διαχειρίζεται όλες τις υποθέσεις της (εκτός από τις υπαγόμενες κατά το νόμο ή το καταστατικό στην αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης), μη όντας, απέναντι στην εταιρεία, πρόσωπο διαφορετικό από αυτήν, αλλά όργανό της. Περαιτέρω, εφόσον προβλέπεται από το καταστατικό της Α.Ε., η εξουσία αυτή της οργανικής, δηλαδή υπό την ιδιότητα του οργάνου της ανώνυμης εταιρείας, εκπροσώπησης της είναι δυνατό, κατά τις πιο πάνω διατάξεις, να ανατίθεται, σε σχέση με τα οριζόμενα θέματα, εν όλω ή εν μέρει, σε μέλη του Δ.Σ. ή διευθυντές της εταιρείας ή και σε τρίτα πρόσωπα. Στην περίπτωση αυτή τα εν λόγω πρόσωπα, στα οποία μεταβιβάζεται, σε σχέση με τα οριζόμενα θέματα, ολικώς ή μερικώς η εξουσία του Δ.Σ. με σχετική απόφασή του, είναι υποκατάστατα αυτού, και ενεργούν ως όργανα εκπροσώπησης του νομικού προσώπου της Α.Ε., τα οποία, αντλώντας την εξουσία τους από το νόμο και το καταστατικό, εκφράζουν τη βούλησή του, και θεωρείται ότι ενεργούν ως αυτό τούτο το νομικό πρόσωπο (, βλ. ΔεφΑθ (ΑΣΦ) 103/2018, πρβλ. ΣτΕ 3441/2006, 1273/2005, ΕΑ 178/2010, 371/2007 κ.ά.).

39. Επειδή κατά τα παγίως γεγόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) της διακήρυξης, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (Ολ ΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

40. Επειδή η αρχή της τυπικότητας, η οποία διέπει γενικά τη διενέργεια των διαγωνισμών (βλ. ΣΤΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, 111/2006, 597/2007 κ. ά.) εξυπηρετεί τις ανάγκες της διαφάνειας, της αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της ευχερούς εξέτασης και αξιολόγησής τους (Δ. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2017, σελ. 195 επ.). Σύμφωνα, δε, με την εν λόγω αρχή, δεν επιτρέπεται να τεθούν εκποδών διατάξεις της διακηρύξεως, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων που απαιτούνται επί ποινή αποκλεισμού από τον διαγωνισμό.

41.Επειδή η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27).

42. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, καταρχήν να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να

Αριθμός απόφασης: 879/2018

τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο γνωρίζοντας εκ των προτέρων το ακριβές περιεχόμενο των κριτηρίων του διαγωνισμού στα οποία καλόπιστα θα στηρίξουν την απόφασή τους εάν θα λάβουν ή όχι μέρος στη διαδικασία σύναψης της οικείας σύμβασης (βλ. την απόφαση του ΔΕΕ της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, Casertana Costruzioni, C-223/16, σκέψη 34, της 14ης Ιουλίου 2016, TNS Dimarso NV κατά Vlaams Gewest, υποθ. C-6/15, σκέψεις 22 επ., την απόφαση του ΔΕΕ της 10ης Μαΐου 2012, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών, υποθ. C-368/10, σκέψεις 55 επ., 62 επ. και 88). Περαιτέρω, δε, οι όροι της διακήρυξης πρέπει να καταρτίζονται με βάση τα ως άνω ώστε να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C 496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, Επιτροπή κατά Δανίας, C 243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, SIAC Construction, C 19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Μηχανική, C 213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, MT Højgaard και Züblin, C 396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, Universale-Bau, C 470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

43. Επειδή περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να

Αριθμός απόφασης: 879/2018

αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

44. Επειδή λόγοι που αφορούν τους όρους της διακήρυξης του διαγωνισμού προβάλλονται ανεπικαίρως στο παρόν στάδιο κι επομένως απαραδέκτως (βλ. ΣτΕ 2770/2013, 5690/1996, 964/1998 Ολομ., 966/1998 Ολομ., 1415/2000 Ολομ., 3602/2005 επταμ., 702/2008, 1794/2008, 1667/2011 Ολομ., 3952/2011, 2137/2012, πρβλ. και ΔΕΚ, απόφαση της 12.2.2002, Universale-Bau AG, C-470/99 , σκέψεις 65 έως 79, καθώς και απόφαση της 27.2.2003, Santex SpA, C-327/00 , σκέψεις 32 έως 66).

45. Επειδή η αρχή της ισότητας (βλ.ΣτΕ 935/2017) που συνιστά συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή (άρθρο 4 και 20 Συντ. και 6 ΕΣΔΑ) και η αρχή της αμεροληψίας, που δέον είναι να διέπει την κρίση των κρίση των διοικητικών οργάνων, επιβάλλουν την ομοιόμορφη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας σε όλους τους διοικούμενους.

46. Επειδή η προσέγγιση της προβληματικής της δυνατότητας διόρθωσης, συμπλήρωσης, διευκρίνισης, κλπ. των προσφορών διέπεται από μια περιπτωσιολογική νομολογία του ΔΕΕ, η οποία χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια του τελευταίου να ισορροπήσει ανάμεσα στην τήρηση των θεμελιωδών αρχών της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, από τη μια μεριά, και της σκοπιμότητας να δοθεί στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα να πετύχουν, τη βέλτιστη λύση για την ικανοποίηση των δημοσίων αναγκών σε αγαθά και υπηρεσίες, από την άλλη (Δημήτριος Γ. Ράικος, Ευαγγελία Γ. Βλάχου, Ευανθία Κ. Σαββίδη, *Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016 Ερμηνεία κατ' άρθρο. Σχετικές διατάξεις – Νομολογία*, εκδ. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, 2018, σελ. 953, Ε. Βλάχου).

47. Επειδή, η έλλειψη ή πλημμέλεια ως προς την απαιτούμενη ψηφιακή υπογραφή, ως προβλέπεται στο οικείο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο κι

έχει διευκρινιστεί αρμοδίως από την ΕΑΑΔΗΣΥ με την κατευθυντήρια οδηγία 23 στα πλαίσια διευκρινίσεων ως προς την συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, δεν συνιστά επουσιώδη πλημμέλεια δυνάμενη να διορθωθεί τινί τρόπο με παροχή σχετική διευκρίνισης/ συμπλήρωσης της οικείας προσφοράς (πρβλ. ΔΕΘΕΣ (ΑΝΑΣΤ) 92/2018).

48. Επειδή η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι θα έπρεπε να απορριφθεί η προσφορά της παρεμβαίνουσας, διότι μια σειρά υποβληθέντων εγγράφων, μεταξύ των οποίων και το ΕΕΕΣ, δεν είναι νομίμως υπογεγραμμένα καθώς αντί του Προέδρου και Δ/νοντος Συμβούλου φέρουν την ψηφιακή υπογραφή έτερου μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, και δη του Αντιπροέδρου, κ. ....

49. Επειδή, από τον έλεγχο της οικείας προσφοράς προκύπτει ότι η παρεμβαίνουσα έχει υποβάλει αντίγραφο επικυρωμένου αντιγράφου του κωδικοποιημένου καταστατικού της εταιρείας μετά την τροποποίηση της Γενικής Συνέλευσης της 30/7/2008. Το εν θέματι καταστατικό στα άρθρα 21 και 25 αντίστοιχα αναφέρει τα εξής « 21. Εξουσία και αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου. ...[...]2. Το Διοικητικό Συμβούλιο δύναται να αναθέτει την ενάσκηση όλων ή μέρους των εξουσιών και αρμοδιοτήτων του (εκτός από αυτές που απαιτούν συλλογική ενέργεια) και την εκπροσώπηση της εταιρείας σ' ένα ή και περισσότερα από τα μέλη του (Διευθύνοντες Συμβούλους) ή και σε τρίτον ή και τρίτα πρόσωπα μετόχους ή και μη μετόχους, καθορίζοντας συγχρόνως και την έκταση μιας τέτοιας ανάθεσης και να ανακαλεί αυτήν...25. Αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. 1.Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως όταν παρίσταται ή αντιπροσωπεύονται σ' αυτό το μισό (1/2) του όλου αριθμού πλέον ενός των συμβούλων, ουδέποτε όμως οι παρόντες σύμβουλοι μπορεί να είναι λιγότεροι από τρεις. Για την εξεύρεση της απαρτίας το τυχόν κλάσμα παραλείπεται. 2.Οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και αντιπροσωπευόμενων μελών. 3. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ψηφίζουν κατά τις συνεδριάσεις του, επί όλων των θεμάτων και για θέματα που αφορούν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή σε πρόσωπα που οποιοδήποτε μέλος εκπροσωπεί στο Διοικητικό Συμβούλιο, οι αποφάσεις όμως στα θέματα αυτά λαμβάνονται με μυστική ψηφοφορία».

50. Επειδή, έχει, επίσης, υποβάλει η προσφεύγουσα την από 5/7/2018 με αριθμό πρωτ. 1206305 αίτηση καταχώρησης απόφασης Δ.Σ. για την μεταβολή ΔΣ, Ανασυγκρότηση Δ.Σ. ή/και αλλαγή εκπροσώπησης, στην οποία αναφέρεται ως Πρόεδρος του ΔΣ η ... του ... και ως Διευθύνουσα η ... του ..., ενώ ο ... αναφέρεται με την ιδιότητα του Αναπληρωτή Προέδρου. Αντιστοίχως, έχει υποβληθεί αντίγραφο του ν. 491 της 6-7-2018 Πρακτικού ΔΣ, όπου εμφανίζονται η ... και ως Διευθύνουσα η ..., ο ..., Αντιπρόεδρος και ο ..., μέλος.

51. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει ότι βάσει του άρθρου 79 Α ως τροποποιήθηκε και ισχύει, κρίσιμη είναι η εκπροσώπηση της εταιρείας κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς (6-8-2018), που σύμφωνα με το υποβληθέν πρακτικό εκπροσώπησης, την εταιρεία εκπροσωπούσε, υπογράφοντας το ΕΕΕΣ και όλα τα λοιπά σχετικά έγγραφα, ο Αντιπρόεδρος του ΔΣ, ...

52. Επειδή, η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι το οικείο άρθρο (79^Α) ως τροποποιηθέν ισχύει, επί της ουσίας εστιάζει στην απόδειξη της εκπροσώπησης κατά τον χρόνο υποβολής και όχι κατά τον χρόνο ανάρτησης/υποβολής μεμονωμένων εγγράφων και δικαιολογητικών.

53. Επειδή, από τις οικείες διατάξεις και δη από τα άρθρα 36 και 37 του Ν. 4412/2016 και τις κατ' εξουσιοδότηση εκδοθείσες Υπουργικές Αποφάσεις, προκύπτει ότι η ψηφιακή υπογραφή εξυπηρετεί την ανάγκη ταυτοποίησης του υπογράφοντος κατά συγκεκριμένη χρονική στιγμή, επομένως, προκύπτει ευχερώς ότι διαφοροποιείται ο χρόνος υπογραφής με τον χρόνο υποβολής της προσφοράς

54. Επειδή από το σύνολο της κείμενης νομοθεσίας καθίσταται σαφές ότι α) η ψηφιακή υπογραφή στοχεύει στην αντικατάσταση της φυσικής υπογραφής παρέχοντας παράλληλα και τα εχέγγυα γνησιότητά της, ήτοι ταυτίζεται με την πρωτότυπη ιδιόγραφη υπογραφή, που φέρει θεώρηση γνησίου της, και β) συνιστά *sine qua non* προϋπόθεση του κύρους συγκεκριμένου εγγράφου - δεδομένης της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής διαδικασίας υποβολής καταρχήν του ΕΕΕΣ και δευτερευόντως της τεχνικής προσφοράς από τον κατά περίπτωση νόμιμο εκπρόσωπο - η παράλειψη του οποίου δεν δύναται να θεραπευθεί.

55. Επειδή, η παράλειψη υπογραφής, εγγράφου, που πρέπει να φέρει ψηφιακή υπογραφή βάσει της οικείας διακήρυξης και της κείμενης νομοθεσίας, πλήττει τη νομιμότητα και το κύρος του ως άνω εγγράφου.

56. Επειδή, είναι θεμιτός και σύμφωνος με την αρχή της τυπικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης ο αποκλεισμός υποψηφίου λόγω μη τήρησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τα σχετικά με τη διαδικασία έγγραφα και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία καθόσον είναι σαφής (βλ. εξ αντιδιαστολής Απόφαση *Pirro Pizzo*, C-27/2015 της 2ας Ιουνίου 2016, σκέψη 51, όπου κρίθηκε ότι δεν επιτρέπεται ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, λόγω μη τήρσεως από τον φορέα αυτόν υποχρεώσεως η οποία δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαδικασία αυτή έγγραφα ή από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, αλλά από την ερμηνεία της εν λόγω νομοθεσίας και των εν λόγω εγγράφων, καθώς και από την εκ μέρους των εθνικών διοικητικών αρχών και των εθνικών δικαστηρίων συμπλήρωση των κενών των εγγράφων και της νομοθεσίας).

57. Επειδή σκοπός των οικείων διατάξεων είναι η ταύτιση συγκεκριμένου προσώπου με συγκεκριμένο υποβληθέν έγγραφο και το περιεχόμενό του σε δεδομένη χρονική στιγμή και η εξασφάλιση του συνδέσμου της ψηφιακής υπογραφής με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί *«κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων»*.

58. Επειδή από τη σαφή γραμματική διατύπωση της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 που αναφέρεται σε υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερόμενου προκύπτει με σαφήνεια και χωρίς αμφιβολία ότι την υπεύθυνη δήλωση πρέπει να την υπογράψει ο ίδιος ο δηλών και δεν επιτρέπεται η υπογραφή της από τρίτα πρόσωπα που είναι εφοδιασμένα με ειδικό ή γενικό πληρεξούσιο. Τούτο προκύπτει, πέρα από τη σαφή γραμματική διατύπωση της διάταξης αυτής και από το σκοπό του νόμου που συνίσταται στη διευκόλυνση του διοικούμενου από τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και στην ταχύτερη διεκπεραίωση των υποθέσεων του με την ανάληψη όμως της ποινικής ευθύνης για τυχόν ανακρίβεια του περιεχομένου της δήλωσης (άρθρ. 22 παρ. 6 ν. 1599/1986).

Αριθμός απόφασης: 879/2018

59. Επειδή, όπως έχει κριθεί από τη νομολογία, η ελληνική έννομη τάξη προϋποθέτει ανθρώπινη συμπεριφορά για την τέλεση ποινικού αδικήματος και ως εκ τούτου νομικό πρόσωπο δεν δύναται να έχει ποινική ευθύνη, την οποία φέρουν μόνο τα φυσικά πρόσωπα (πρβλ Ε.Α. Σ.Τ.Ε. 1230/2009). Η ποινική ευθύνη συνιστά επομένως, προσωποπαγή ευθύνη φυσικών προσώπων. Ως εκ τούτου, βάσει της αρχής της τυπικότητας αλλά για λόγους υποχρεωτικής ταυτοποίησης του υπογράφοντος φυσικού προσώπου προκειμένου να είναι εφικτή η επιβολή των έννομων συνεπειών του αδικήματος της ψευδούς δήλωσης έγκυρης υπογραφής της υπεύθυνης δήλωσης από το νόμιμο εκπρόσωπο με βάση τα ρητώς ορισθέντα στο άρθρο 79 Α (πρβλ. ενδεικτικά Δεφ Αθ. (ΑΣΦ) 200/2013, 618/2013, ΔΕφΠειρ (Ασφ.) 22/2013, ΣΤΕ 3867/2015, ΕΛΣυν Στ' Κλιμ. 86/2013, ΔΕφΚομ (Ασφ.) 7/2013, ΣΤΕ (Ασφ.) 150/2011, 769/2011, ΣΤΕ 1344/2010, 1415/2010).

60. Επειδή κατά τα ως άνω η προσήκουσα υπογραφή πρωτίστως του ΕΕΕΣ που συνιστά ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση αποτελεί ουσιώδες στοιχείο αυτής και επιβάλλεται να είναι συμπληρωμένο και να φέρει χρονοσήμανση ώστε η δήλωση να είναι έγκυρη (ΔεΦ Αθ (Ασφ) 93/2013, ΣΤΕ 2017/2010, ΕΑ ΣΤΕ 234/2010, πρβλ. ΕΑ 736/2009, 938/2007), ενώ καθίσταται σαφές ότι η νόμιμη υπογραφή εκάστου εγγράφου ερείδεται επί της δεσμευτικότητας της υπογραφής του υπογράφοντος ως οργάνου διοίκησης ή υποκατάστατου αυτού δυνάμει σχετικής απόφασης του συλλογικού οργάνου Περαιτέρω, η εγκυρότητα του ΕΕΕΣ ως εγγράφου παρέχοντος υπό μορφή ενημερωμένης υπεύθυνης δήλωσης προκαταρκτική απόδειξη της κατάστασης του προσφέροντος και της πλήρωσης των τιθέμενων προϋποθέσεων συμμετοχής, τελεί υπό την προϋπόθεση της νόμιμης υπογραφής του κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 79^Α του Ν. 4412/2016.

61. Επειδή, από τον έλεγχο των επικαλούμενων από την προσφεύγουσα στοιχείων προκύπτει ότι α) το επίμαχο ΕΕΕΣ είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο από τον ... με ημερομηνία 4/7/2018 και ώρα 15: 44: 35 βάσει της σχετικής χρονοσήμανσης, β) το αρχείο με τίτλο «τεχνολογικός εξοπλισμός» είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο από τον ... με ημερομηνία 4/7/2018 και ώρα 15: 44: 10 βάσει της σχετικής χρονοσήμανσης και γ) το αρχείο με τίτλο «Τεχνικές Προδιαγραφές – Τυποποίηση Γενικών Απαιτήσεων» είναι ψηφιακά

Αριθμός απόφασης: 879/2018

υπογεγραμμένο από τον ... με ημερομηνία 4/7/2018 και ώρα 15: 43: 54 βάσει της σχετικής χρονοσήμανσης.

62. Επειδή η δημοσίευση του οικείου πρακτικού δεν συνιστά συστατικό τύπο ως έχει παγίως κριθεί (βλ. ΣΤΕ 3171/2017).

63.Επειδή, με βάση τον Ν. 2190/1920 ως ισχύει (άρθρα 18 και 22) το καταστατικό είναι δυνατόν να ορίζει την ανάθεση ορισμένων από τις αρμοδιότητες εκπροσώπησης ή διαχείρισης της εταιρείας σε ένα ή περισσότερα μέλη του ή σε τρίτα πρόσωπα (βλ. ΣΤΕ 3808/87 (Ολομ), ΑΠ 49/90). Τα πρόσωπα αυτά και οι αρμοδιότητές τους καθορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο. Τα πρόσωπα αυτά δεν είναι εντολοδόχοι ή πληρεξούσιοι του διοικητικού συμβουλίου αλλά αποτελούν όργανα της εταιρείας. Η απόφαση αυτή πρέπει να υποβάλλεται στις νόμιμες διατυπώσεις δημοσιότητας και μόνο τότε μπορεί να αντιταχθεί από την εταιρεία προς τους τρίτους (βλ. Ελίζα Δ. Αλεξανδρίδου, *Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Κεφαλαιουχικές Εταιρίες*, Τεύχος Β, Β΄ έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2000, σελ. 83-85 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

64. Επειδή, εν προκειμένω, από τα προσκομισθέντα έγγραφα δεν προκύπτει η δύναμη του πρακτικού ανασυγκρότησης του ΔΣ εκπροσώπησης της παρεμβαίνουσας από τον .... Άλλωστε, και η παρεμβαίνουσα δεν προβάλλει σχετικό ισχυρισμό αλλά τουναντίον αρκείται να αναφέρει όλως αορίστως ότι και πριν την ανασυγκρότηση, ετύγχανε εκπρόσωπος για τη συμμετοχή σε πλείστους όσους διαγωνισμούς ο κ. ... του ...

65. Επειδή, αντιστοίχως, ούτε από την με αριθμό πρωτ. ... ανακοίνωση του ΓΕΜΗ περί συγκρότησης ΔΣ, η οποία είναι δημοσιευμένη στο διαδικτυακό τόπο του ΓΕΜΗ, δεν προέκυπτε η δυνατότητα εκπροσώπησης της παρεμβαίνουσας ακόμη και κατά το προγενέστερο στάδιο, ήτοι πριν την 22/6/2018 από τον υπογράφοντα ..., παρά μόνο για συγκεκριμένες τραπεζικές συναλλαγές.

66. Επειδή, το διοικητικό συμβούλιο (ΔΣ) αποτελεί το όργανο που διοικεί και εκπροσωπεί την ΑΕ και δεν τελεί απέναντι στην ΑΕ πρόσωπο διαφορετικό από αυτή, αλλά όργανο της. Στην περίπτωση αυτή το μέλος του ΔΣ ή ο τρίτος στον οποίο μεταβιβάστηκε η εξουσία του ΔΣ, είναι υποκατάστατο αυτού, ενεργεί ως όργανο εκπροσώπησης του νομικού προσώπου της ΑΕ και

Αριθμός απόφασης: 879/2018

εκφράζει πρωτογενώς τη βούληση της, αντλώντας την εξουσία του από το νόμο και το καταστατικό. Ο δεσμός του με την εταιρεία είναι αυτός του ΔΣ. Η υποκατάσταση αυτή στις εξουσίες του ΔΣ διαφέρει από τις σχέσεις της πληρεξουσιότητας και εντολής του αστικού κώδικα καθόσον τόσο ο πληρεξούσιος, όσο και ο εντολοδόχος δεν αποτελούν όργανα που εκφράζουν την βούληση του νομικού προσώπου της εταιρείας, αλλά ενεργούν, ως απλοί αντιπρόσωποι, πράξεις που αποφασίστηκαν από το διοικητικό συμβούλιο ή το υποκατάστατο όργανο. Η σχετική απόφαση του Δ.Σ. ή των οργάνων, που εκτελείται από τον τρίτο δεν είναι αναγκαίο να διατυπώνεται πανηγυρικά, αλλά πρέπει να συνάγεται η βούληση των οργάνων ότι η σύμβαση θα συναφθεί από τρίτο πρόσωπο. Η δημοσιότητα όσον αφορά τον διορισμό εκπροσώπων της ΑΕ, δεν αποτελεί συστατικό τύπο, αλλά έχει βεβαιωτικό-δηλωτικό χαρακτήρα, γι' αυτό αν η απόφαση δεν έχει υποβληθεί στην προβλεπόμενη δημοσιότητα δεν μπορεί να την επικαλεσθεί η εταιρεία, ενώ αντίθετα μπορούν να την επικαλεσθούν κατ' αυτής οι τρίτοι (βλ. ΑΠ 1657/2014).

67. Επειδή το άρθρο 217 ΑΚ προβλέπει ότι *«Η Πληρεξουσιότητα μπορεί να δοθεί με δήλωση προς τον εξουσιοδοτούμενο ή προς τον τρίτο, με τον οποίο επιχειρείται η δικαιοπραξία. Εφόσον δεν συνάγεται κάτι άλλο, η δήλωση υποβάλλεται στον τύπο που απαιτείται για τη δικαιοπραξία την οποία αφορά η Πληρεξουσιότητα»*.

68. Επειδή το υποβληθέν με αριθμό 491 Πρακτικό ΔΣ, το οποίο προσκομίζεται και παρέχει ως ρητώς αναφέρει, εξουσιοδότηση εκπροσώπησης της εταιρείας στο διαγωνισμό στον ... του ..., αναφέρει, δε, ομοίως ρητώς, γεγονός που δεν αμφισβητείται από την παρεμβαίνουσα, ως ημερομηνία λήψης της απόφασης την 6/7/2018, ήτοι δύο ημέρες μετά την ψηφιακή υπογραφή των επίμαχων εγγράφων.

69. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, διαφοροποιείται η ημερομηνία υπογραφής από την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς, η, δε, εξουσιοδότηση κρίνεται με βάση την αντίστοιχη ενέργεια για την οποία παρέχεται ήτοι εν προκειμένω, καταρχήν, για την υπογραφή των επίμαχων εγγράφων.

70. Επειδή, στο άρθρο 22 του ΚΔΔ προβλέπεται ότι η διοικητική σύμβαση υποβάλλεται στον έγγραφο τύπο, εκτός αν ο νόμος ορίζει

Αριθμός απόφασης: 879/2018

διαφορετικά. Για την κατάρτισή της, η πρόταση και η αποδοχή είναι δυνατόν να γίνονται με χωριστά έγγραφα (Βλ. Α.Ι. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, 9^η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2008, σελ. 767).

71. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, προκύπτει από το οικείο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο η ανάγκη απόδειξης της εν προκειμένω νόμιμης εκπροσώπησης της εταιρείας κατά την υπογραφή των επίμαχων εγγράφων (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 129/2018, ΔΕΠΕΙ (ΑΝΑΣΤ) 21/2018), δεδομένου, δε, του προορισμού της παρεχόμενης με την απόφαση του ΔΣ εξουσιοδότησης, για υποβολή πρότασης προς κατάρτιση δημόσιας σύμβασης (βλ. αντίστοιχα και σκέψη 67), με υποβολή έγγραφης προσφοράς σε διαγωνιστική διαδικασία, δεν είναι θεμιτή η σιωπηρή ανάθεση εκπροσώπησης - παρά τα αντιθέτως προβαλλόμενα περί (προφορικής λήψης) της συγκεκριμένης απόφασης από τα μέλη του ΔΣ- καθόσον θα καταστρατηγούνταν μεταξύ άλλων η αρχή της τυπικότητας, διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης ως εκφάνσεις της αρχής της νομιμότητας (πρβλ. ΔΕφΑθ. 196/2017).

72. Επειδή είναι προφανής η επιδίωξη διαμόρφωσης υγιούς ανταγωνισμού προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος, σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, πρωταρχική υποχρέωση παρίσταται η ανάγκη διασφάλισης της αρχής της νομιμότητας.

73. Επειδή, σε αντίθεση με τα όσα προβάλλει αναθέτουσα αρχή καθίσταται σαφές ότι συνιστά ουσιώδες γεγονός και επί ποινή αποκλεισμού προϋπόθεση η σύννομη υπογραφή του ΕΕΕΣ και της τεχνικής προσφοράς, ενώ αντιστοίχως παρά τα αντιθέτως προβαλλόμενα από αναθέτουσα αρχή και παρεμβαίνουσα, το δημόσιο συμφέρον πρωτίστως επιτάσσει την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών από επιχειρήσεις στις οποίες η ανάθεση των σχετικών συμβάσεων έχει γίνει νομίμως (πρβλ. Ε.Α. ΣΤΕ 998/2004, 323/2005, 1216/2006, 768/2009 κ.α.).

74. Επειδή, οι ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας, που αφορούν στην καλή εκτέλεση από την ίδια αντίστοιχων αναθέσεων καθώς και στην ποιότητα του υποβληθέντος φακέλου προσφοράς προβάλλονται αλυσιτελώς, καθώς ακόμη και εάν ευσταθούν, σε καμία περίπτωση δεν δύνανται να υπερσκελίσουν την αρχή της τυπικότητας που διέπει τις διαγωνιστικές διαδικασίες και επιβάλλει στην

Αριθμός απόφασης: 879/2018

αναθέτουσα αρχή την απόρριψη προσφοράς που παραβιάζει υποχρεωτική διάταξη του οικείου κανονιστικού και νομοθετικού πλαισίου.

75. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

76. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή.

77. Επειδή, με βάση τα ως άνω η παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί.

78. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα ύψους χιλίων διακοσίων τριάντα πέντε ευρώ (1.235€) πρέπει να επιστραφεί (άρθρο 363 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την Προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη πράξη κατά το μέρος που δέχεται την προσφορά της παρεμβαίνουσας και την ορίζει προσωρινή ανάδοχο.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου ύψους χιλίων διακοσίων τριάντα πέντε ευρώ (1.235€).

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 1^η Οκτωβρίου 2018 και εκδόθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2018 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Ειρήνη Ε. Αποκάρδου

Η Γραμματέας

Μαρία Μανώλογλου